

PUBLICZNY OBROŃCA PRAW

Kim jest publiczny obrońca praw?

Rzecznik Praw Obywatelskich jest niezależnym organem konstytucyjnym Republiki Słowackiej, a jego pozycję i kompetencje reguluje Konstytucja Republiki Słowackiej oraz ustawa 564/2001 Dz.U. o rzeczniku praw obywatelskich, w brzmieniu późniejszych przepisów.

Kompetencje publicznego obrońcy praw

Według art. 151a ust. 1 Konstytucji Republiki Słowackiej **“Rzecznik Praw Obywatelskich** jest niezależnym organem Republiki Słowackiej, który w kompetencjach ustanowionych przez prawo, broni podstawowych praw i wolności osób fizycznych w poczynaniach organów administracji publicznej i innych organów administracji publicznej, jeśli ich postępowanie, decyzje albo bezczynność są sprzeczne z przepisami prawnymi. W prawnie określonych przypadkach rzecznik praw obywatelskich może wpłynąć na pociągnięcie do odpowiedzialności osób działających w organach administracji publicznej, jeśli osoby te naruszyły podstawowe prawa albo wolność osób fizycznych i prawnych. Wszystkie organy administracji publicznej są zobowiązane współpracować z rzecznikiem praw obywatelskich.“

Kompetencje postępowania, którymi rzecznik praw obywatelskich jako niezależny organ wpływa na ochronę podstawowych praw i wolności osób fizycznych i prawnych, jak też szczegóły o wyborze i odwoływaniu rzecznika praw obywatelskich, o jego działalności, o warunkach pełnienia jego funkcji, o sposobie działania ochrony prawnej i o domaganiu się praw osób fizycznych i prawnych, reguluje ustawa o rzeczniku praw obywatelskich.

Do rzecznika praw obywatelskich może zwrócić się **każdy**, kto przypuszcza, że przy postępowaniu, decydowaniu albo bezczynności organu administracji publicznej były naruszone podstawowe prawa i wolności w sprzeczności z przepisami prawnymi lub zasadami demokratycznego państwa prawnego. Podstawowe prawa i wolności, w których obronie staje rzecznik praw obywatelskich, można znaleźć w rozdziale drugim Konstytucji Republiki Słowackiej oraz w dokumentach międzynarodowych.

Kompetencje publicznego obrońcy praw dotyczą organów administracji publicznej, którymi są przede wszystkim:

organy administracji rządowej, np.:

- ministerstwa i pozostałe organy centralne administracji rządowej,
- organy lokalnej administracji rządowej – urzędy rejonowe i wojewódzkie, urzędy katastru,
- sądy tylko w przypadku organów administracji rządowej i administracji sądowej oraz dowodów zakładających dyscyplinarne przewinienie sędziego

▪ **organy samorządu lokalnego, np.:**

- rada gminna /rada miejska, wójt /burmistrz,
- sejmik wojewódzki, marszałek sejmiku wojewódzkiego,

▪ **osoby prawne i fizyczne, które na podstawie odrębnej ustawy decydują o prawach i obowiązkach osób fizycznych i prawnych w zakresie administracji publicznej, albo do praw i obowiązków osób fizycznych i prawnych w zakresie administracji publicznej inaczej sięgają, np.:**

- Ubezpieczalnia Społeczna, Ogólna Ubezpieczalnia Zdrowotna, Wspólna Ubezpieczalnia Zdrowotna.

Kompetencje publicznego obrońcy praw nie odnoszą się do Parlamentu Republiki Słowackiej, Prezydenta Republiki Słowackiej, rządu Republiki Słowackiej, Najwyższej Izby Kontroli Republiki Słowackiej, Trybunału Konstytucyjnego Republiki Słowackiej, specjalnych służb informacyjnych, orzeczniczych prawomocności śledczych Korpusu Policyjnego, prokuratury, sądów (z wyjątkiem organów administracji rządowej i administracji sądowej oraz dowodów zakładających dyscyplinarne przewinienie sędziego), spraw o charakterze operatywnym i mobilizacyjnym.

Prawomocność publicznego obrońcy praw

Publiczny obrońca praw może:

- **wstępować do obiektów administracji publicznej** (organy administracji publicznej nie są uprawnione wzbronąć wstępu publicznemu obrońcy praw do swoich pomieszczeń, włącznie z ich oddziałami),
- **wymagać od organu administracji publicznej, aby mu udostępnił potrzebne akta, dokumenty, również wyjaśnienia dot. sprawy, której wniosek dotyczy** (organy administracji publicznej zobowiązane są, na wniosek publicznego obrońcy praw, udzielić mu wymagane informacje i wyjaśnienia, przedłożyć pisemne stanowisko dot. kwestii rzeczowych i prawnych, zobowiązane są również umożliwić mu wgląd do akt, albo akta mu wypożyczyć, wyjątkiem są informacje i wyjaśnienia, które stanowią państwem uznany lub nałożony obowiązek nie ujawniania informacji, w przypadku których pracownik organu administracji publicznej uprawniony jest odmówić ich udzielenia),
- **zadawać pytania pracownikom organu administracji publicznej** (publiczny obrońca praw może pracownikom organów, których to dotyczy, zadawać pytania w kontakcie osobistym, telefonicznym oraz elektronicznym),
- **rozmawiać z osobami, które są aresztowane** w miejscach, gdzie realizowany jest areszt, kara pozbawienia wolności, kary żołnierzy, leczenie ochronne, wychowanie ochronne, leczenie albo wychowanie w ośrodkach zamkniętych i w policyjnych celach zatrzymania (pisemny wniosek osoby, która pozbawiona jest wolności osobistej, albo

osoby, której wolność osobista jest ograniczona, który adresowany jest publicznemu obrońcy praw, nie podlega kontroli urzędowej),

- **uczestniczyć w postępowaniu i zadawać pytania uczestnikom postępowania oraz osobom uczestniczącym w postępowaniu** (publiczny obrońca praw może wymienione uprawnienia wykorzystać, nie jest jednak uczestnikiem postępowania, a więc nie posiada pewnych praw, np. wniesienie apelacji, doręczanie decyzji, itp.).

Organy administracji publicznej są zobowiązane na żądanie rzecznika praw obywatelskich bezzwłocznie udostępnić mu informacje i wyjaśnienia oraz umożliwić przejrzenie akt lub ich wypożyczenie. Na spełnienie innych obowiązków ustawa daje dwudziestodniowy termin.

Jeśli organ administracji publicznej nie spełni żądania rzecznika praw obywatelskich, rzecznik praw obywatelskich poinformuje jego zwierzchnika, a w przypadku, jeśli organ zwierzchni nie istnieje, poinformuje rząd Republiki Słowackiej. Zwierzchni organ administracji społecznej, a jeśli takiego nie ma, władza Republiki Słowackiej, są zobowiązani oznajmić rzecznikowi praw obywatelskich do dwudziestu dni od dnia doręczenia jego zawiadomienia, posunięcia, które w sprawie zostały przyjęte.

Jeśli rzecznik praw obywatelskich uważa przyjęte posunięcia za niedostateczne, oznajmi ten fakt Radzie Narodowej albo przez nią powierzonemu organowi.

Rzecznik praw obywatelskich może przedłożyć Trybunałowi Konstytucyjnemu Republiki Słowackiej wniosek o rozpoczęcie postępowania w sprawie zgodności przepisów prawnych według art. 125 ust. 1 Konstytucji Republiki Słowackiej, jeżeli ich następne zastosowanie może zagrozić podstawowym prawom lub wolnościami lub prawom człowieka i podstawowym wolnościami wypływającym z umowy międzynarodowej, którą Republika Słowacka zatwierdziła i która była ogłoszona sposobem określonym w ustawie.

Publiczny obrońca praw nie może ingerować w orzeczenia sądów, nie jest uczestnikiem postępowania, nie może złożyć wniosku o postępowanie przed sądem, nie są mu doręczane orzeczenia, nie ma prawa wnoszenia środków naprawczych.

Publiczny obrońca praw nie jest uprawniony rozwiązywać wzajemne spory między osobami fizycznymi

Publiczny obrońca praw nie jest uprawniony interweniować w orzecniczej działalności sądów.

Postępowanie przy składaniu wniosku

Każdy ma możliwość zwrócenia się do rzecznika praw obywatelskich:

- **pisemnie (pocztą, faxem, e-mailem, za pośrednictwem elektronicznego formularza)**

na adres: **Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich**
Nevádzová 5
P.O.BOX 1
820 04 Bratislava 24
fax: +421/2/48 28 72 03
e-mail: sekretariat@vop.gov.sk
office@vop.gov.sk

- **osobiście w formie protokołu**
- w siedzibie **Biura Rzecznika Praw Obywatelskich** na ul. Nevádzovej č. 5 w Bratislave – część miejska Ružinov, dni pracujące od godz. 8.00 do godz. 16.00 bez potrzeby wcześniejszego zapisywania;
- podczas dni urzędowych w **regionach Słowacji**. Do przyjęcia w regionie należy zamówić spotkanie, dzwoniąc na numery kontaktowe

Zawartość wniosku

Z wniosku musi wynikać:

- **jakiej sprawy dotyczy,**
- **przeciwko jakiemu organowi administracji społecznej jest skierowany,**
- **czego domaga się wnioskodawca.**

W celu przyspieszenia rozpatrywania wniosku radzimy dołączyć **kopie wszystkich dokumentów**, które wnioskodawca posiada, a które świadczą o jego twierdzeniu. Jeżeli wniosek nie dotyczy osoby, która składa wniosek, trzeba okazać także **pisemną zgodę** osoby, której wniosek dotyczy, na złożenie wniosku lub **pisemne pełnomocnictwo** w sprawie.

Jeśli wnioskodawca nie napisze we wniosku do rzecznika praw obywatelskich swojego imienia, nazwiska i adresu (osoba prawna swojej nazwy i siedziby), znaczy to, że wniosek został złożony anonimowo, a rzecznik praw obywatelskich nie jest zobowiązany go rozpatrywać. Wnioskodawca może zażądać od rzecznika praw obywatelskich **utajnienia swojej tożsamości**. W takim przypadku przy rozpatrywaniu wniosku postępuje się na podstawie odpisu wniosku, w którym nie znajdują się dane osobowe. Jeżeli wnioskodawca żądał utajnienia swojej tożsamości, ale charakter wniosku uniemożliwia jego załatwienie bez uwzględnienia niektórych z jego danych osobowych, musi natychmiast zostać o tym powiadomiony. Równocześnie musi też zostać ostrzeżony, że załatwianie wniosku może być kontynuowane tylko wtedy, gdy w przeciągu danego okresu udzieli pisemnej zgody na przytoczenie potrzebnych danych o swojej osobie.

Podstawowe wolności i prawa, zapewnione w rozdziale drugim Konstytucji Republiki Słowackiej

Podstawowe wolności i prawa na terytorium Republiki Słowackiej gwarantowane są dla wszystkich bez względu na płeć, rasę, kolor cery, język, wiarę i religię, polityczne lub odmienne przekonania, pochodzenie narodowe albo społeczne, należność do mniejszości narodowej i etnicznej, majątek, ród albo inną pozycję. Nikogo z wymienionych powodów nie można dyskryminować, uprzywilejować albo stawiać w niedogodnej sytuacji. Cudzoziemcy w Republice Słowackiej korzystają z podstawowych wolności i praw, zapewnionych Konstytucją, jeżeli nie zostały jednoznacznie przyznane wyłącznie obywatelom.

Do podstawowych wolności i praw, zapewnionych w Konstytucji Republiki Słowackiej należą:

1. Podstawowe prawa człowieka (Art. 14- 25)

Zdatność każdego do praw, prawo na życie, nienaruszalność osoby i jej prywatności, zakaz tortur, okrutnego, nieludzkiego či poniżającego traktowania albo kary, wolność osobista, zakaz wymuszonych prac albo usług, prawo zachowania godności człowieka, czci i dobrego imienia, ochrony nazwiska, ochrony przed nieuprawnioną interwencją w życie rodzinne i prywatne, ochrona przed nie uprawnionym gromadzeniem, publikowaniem albo innym nadużywaniem danych o osobie, prawo posiadania majątku, nienaruszalność mieszkania, tajemnica korespondencji, tajemnica przewożonych informacji, innych dokumentów, ochrona danych osobistych, wolność poruszania się i pobytu, zakaz wydalenia własnego obywatela, wolność myślenia, sumienia, wyznawania i wiary religijnej, prawo zmienić wyznanie religijne i wiarę, wolność publicznie wyrażać swoje poglądy, religię, wiarę, uczestniczyć w obrzędach, nauczanie religii, organizacja kościołów, **obowiązek służby wojskowej, służba wojskowa** – nikt nie może być zmuszany do wykonywania służby wojskowej, jeżeli jest to sprzeczne z jego sumieniem albo wyznaniem religijnym.

2. Prawa polityczne (Art. 26- 32)

Wolność wypowiedzi i prawo do informacji, prawo prezentować swoje poglądy, wydawanie prasy, **zakaz cenzury**, **obowiązek organów władzy publicznej informować o swojej działalności**, **prawo petycyjne** - prawo zwracać się do organów rządowych i organów samorządu lokalnego z wnioskami, projektami i skargami, zakaz wzywać do naruszania podstawowych praw i wolności, zakaz interweniować petycją w niezależność sądu, **wolność pokojowych zgromadzeń**, zgromadzanie nie może być uwarunkowane zezwoleniem organu administracji publicznej, **wolność wolnego zrzeszania się** v związkach, stowarzyszeniach, zrzeszeniach, zakładania partii i ruchów politycznych, **prawo obywateli udzielać się w zarządzaniu spraw publicznych** bezpośrednio albo pośrednictwem swoich przedstawicieli (prawo wyborcze), **prawo obywateli stawienia oporu** każdej osobie, która usuwałaby ustrój demokratyczny podstawowych wolności i praw człowieka, zapewnionych w Konstytucji Republiki Słowackiej pod warunkiem, że uniemożliwiona jest działalność organów konstytucyjnych oraz skuteczne wykorzystanie środków ustawowych.

3. Prawa mniejszości narodowych i grup etnicznych (Art. 33-34)

Obywatele, należący w Republice Słowackiej do mniejszości narodowych i etnicznych mają prawo:

- do **wszechstronnego rozwoju**, przede wszystkim do rozwijania własnej kultury, rozszerzania i przyjmowania informacji w języku ojczystym, zrzeszania się w zrzeszeniach narodowościowych, zakładania i prowadzenia instytucji edukacyjnych i kulturalnych;
- prawo do **nauki w języku ojczystym**;
- **wykorzystywanie swojego języka w kontaktach urzędowych**;
- **uczestniczenia w rozstrzyganiu spraw, dotyczących mniejszości narodowych i etnicznych.**

Należność do którejkolwiek mniejszości narodowej albo etnicznej nie może dla nikogo stanowić ujmę!

Realizacją tutaj wymienionych praw nie może dojść do zagrożenia suwerenności i jednolitości terytorialnej Republiki Słowackiej oraz do dyskryminacji pozostałych obywateli.

4. Prawa ekonomiczne, socjalne i kulturalne (Art. 35-43)

Wolność wyboru zawodu, przygotowania do zawodu, prawo prowadzić działalność gospodarczą, inną działalność zarobkową, prawo obywateli na pracę oraz odpowiednie zabezpieczenie materialne tych obywateli, którzy prawo to nie z własnej winy nie mogą wykonywać, **prawo do sprawiedliwych i zadowalających warunków pracy**, na przykład prawo do wynagrodzenia za wykonaną pracę, ochrona przed samowolnym zwolnieniem i dyskryminacją, prawo do wypoczynku po pracy, urlopu, negocjacji zbiorowych, ochrona bezpieczeństwa i zdrowia przy pracy, **prawo wolnego zrzeszania się** z innymi w celu ochrony swoich interesów gospodarczych i społecznych (zakładanie oraz działalność organizacji związków zawodowych), prawo na strajk, **prawo do zwiększonej ochrony przy pracy** i szczególne warunki robocze (kobiety, młodociani, osoby zdrowotnie upośledzone), **prawo do odpowiedniego zabezpieczenia materialnego** na starość, w razie niezdolności do pracy i przy stracie żywiciela, pomoc w niedostatku materialnym, **prawo do ochrony zdrowia**, bezpłatnej opieki zdrowotnej na podstawie ubezpieczenia zdrowotnego, prawo na pomoce medyczne zgodnie z warunkami uregulowanymi ustawowo, **ochrona małżeństwa, rodzicielstwa, rodziny, szczególna opieka nad kobietami w ciąży, wychowanie i opieka rodzicielska, prawo do nauki, wolność badań naukowych i sztuki.**

5. Prawo do ochrony środowiska i dziedzictwa kulturalnego (Art. 44-45)

Prawo do sprzyjającego środowiska, prawo na wczesne i kompletne informacje o stanie środowiska oraz o przyczynach i skutkach tego stanu.

6. Prawo do ochrony prawnej sądowej i innej (Art. 46-50)

Między prawa do ochrony prawnej sądowej i innej, należą na przykład: prawo **domagać się swojego prawa** w niezależnym i bezstronnym sądzie sposobem ustawowo określonym, **prawo zwrócić się do sądu w sprawie zbadania decyzji organu administracji publicznej, prawo do wynagrodzenia szkody**, spowodowanej bezprawnym orzeczeniem sądu, innego organu rządowego albo organu administracji publicznej albo nieprawidłowym postępowaniem urzędowym, **prawo odmowy zeznań**, jeżeli zeznanie spowodowałoby niebezpieczeństwo postępowania karnego w stosunku do niego albo osoby bliskiej, **prawo do pomocy prawnej w postępowaniu** przed sądami, innymi organami rządowymi albo organami administracji publicznej od początku postępowania w warunkach ustawowo

określonych, **prawo na tłumacza**, **niemożliwość odebrania sędziemu wyznaczonemu z ramienia ustawy**, **prawo do jawnego zbadania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki**, **prawo wypowiedzieć się w stosunku do wszystkich wykonywanych dowodów**, **prawo, aby ten, przeciwko któremu prowadzone jest postępowanie karne, uważany był za niewinnego, dopóki sąd prawomocnym wyrokiem nie orzeknie o jego winie**, **prawo obwinionego, aby mu został udzielony czas i możliwość przygotowania obrony oraz aby mógł bronić się osobiście albo pośrednictwem obrońcy (prawo do obrony)**, **prawo obwinionego odmówić zeznanie**.

7. Prawo na azyl cudzoziemcom prześladowanym za stosowanie politycznych praw i wolności. Azyl można odmówić osobie, która postępowała w sprzeczności z podstawowymi prawami i wolnością człowieka.

Najczęstsze pytania i odpowiedzi

1. Co to znaczy, że rzecznik praw obywatelskich broni tylko „podstawowych praw i wolności“ i gdzie są określone?

Podstawowe prawa i wolności są szczególną kategorią bardzo ważnych praw osobowych. Chodzi o prawa, których nie można **odebrać, ukraść, przedawnić oraz unieważnić**. Nikogo nie można pozbawić tych praw (np. przez ustawę) i nikt nie może pozbawić się ich sam (np. zrzec się ich). Chodzi o prawa, które nie powstają dla jednostki z powodu ich znajdowania się w przepisach prawnych pewnego państwa, natomiast płyną dla jednostki wprost z jego/jej istnienia. Podstawowe prawa i wolności są określone w rozdziale drugim Konstytucji Republiki Słowackiej i umowach międzynarodowych oraz konwencjach (np. Konwencja o prawach dziecka, Deklaracja Praw Człowieka i in.).

2. Co to są „organy administracji publicznej“?

Przez organy administracji publicznej rozumiemy:

- **organy** administracji państwowej (np. ministerstwa; główne organy administracji państwowej, urzędy rejonowe, urzędy wojewódzkie...)
- **organy** samorządu lokalnego (np. wójt, burmistrz, przewodniczący jednostki terytorialnej wyższego rzędu, rada gminy...)
- osoby fizyczne i prawne, które na podstawie odrębnej ustawy decydują o prawach i obowiązkach w zakresie administracji publicznej albo do praw i obowiązków osób fizycznych i prawnych w zakresie administracji publicznej inaczej zasięgają (np. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Narodowy Fundusz Zdrowia)

3. Co musi zawierać wniosek skierowany do rzecznika praw obywatelskich?

Z wniosku musi wynikać, **jakiej sprawy dotyczy, przeciwko któremu organowi administracji społecznej jest skierowany i czego domaga się wnioskodawca**. W celu przyspieszenia rozpatrywania wniosku radzimy dołączyć kopie wszystkich dokumentów, które wnioskodawca posiada a które świadczą o jego twierdzeniu. Jeżeli wniosek nie dotyczy osoby, która składa wniosek, trzeba okazać także **pisemną zgodę** osoby, której wniosek dotyczy, na złożenie wniosku lub **pisemne pełnomocnictwo** w sprawie.

4. Muszę we wniosku przytoczyć swoje imię i nazwisko?

Dla poprawnego załatwienia sprawy zalecamy, aby wnioskodawca pisał swoje dane osobiste. Wniosek, w którym wnioskodawca nie napisze swojego imienia, nazwiska i adresu (osoba prawna nazwę i siedzibę) jest traktowany jako **wniosek anonimowy**. Rzecznik praw obywatelskich nie jest zobowiązany do rozpatrywania wniosku anonimowego. Jeżeli wnioskodawca zażądał utajenia swojej tożsamości, ale charakter wniosku nie umożliwia jego załatwienie bez przytoczenia niektórych danych osobistych, publiczny obrońca praw zawiadomi bezzwłocznie o fakcie tym wnioskodawcę i równocześnie zwróci mu uwagę, że załatwianie kontynuować może tylko w przypadku udzielenia pisemnej zgody wnioskodawcy z przytoczeniem potrzebnych danych. Podania anonimowe, tj. podania, w których wnioskodawca nie przytoczy swoje imię, nazwisko i adres (osoba prawna nazwę i siedzibę), publiczny obrońca praw nie musi załatwiać.

5. Załatwi publiczny obrońca praw również wniosek, który nie zawiera wszystkie wymagane sprawy ?

Jeżeli wniosek nie zawiera potrzebne dane, albo z przytoczonych danych nie można określić dokładnie jakiej sprawy dotyczy, publiczny obrońca praw bezzwłocznie zwróci się do wnioskodawcy o uzupełnienie danych. W przypadku, gdy wnioskodawca nie dopisze swoich danych osobowych w określonym czasie, nie krótszym niż siedem dni, rzecznik praw obywatelskich odrzuci wniosek. O skutkach tych, publiczny obrońca praw wnioskodawcę zawiadomi pisemnie.

6. Można złożyć wniosek za pośrednictwem poczty elektronicznej?

Rzecznikowi praw obywatelskich można złożyć wniosek pisemnie, ustnie do protokołu, telegraficznie, telefaxem albo pocztą elektroniczną.

7. Jest gdzieś udostępniony wzór lub formularz złożenia wniosku do rzecznika praw obywatelskich?

O szczegółach zgłaszania wniosku rzecznikowi praw obywatelskich jego biuro informuje w swoich materiałach informacyjnych, dostępnych w pomieszczeniach biura w Bratysławie, na ul. Nevädzovej 5 oraz na stronie internetowej www.vop.gov.sk, gdzie są opublikowane również formularze złożenia wniosku. Można je wypełnić i odesłać ze strony za pośrednictwem Internetu rzecznikowi praw obywatelskich. Materiały informacyjne i formularze złożenia wniosku są opublikowane także w językach mniejszości narodowych żyjących na Słowacji, w związku z którymi były zatwierdzone uchwały Konwencji nr 588/2001 Dz. U. Karty Europejskiej regionalnych albo mniejszościowych języków, a to w języku: bułgarskim, czeskim, chorwackim, węgierskim, niemieckim, polskim, romskim, rusińskim i ukraińskim. Oprócz wymienionych języków są tam również informacje o aktywności i działalności rzecznika praw obywatelskich, dostępne też w języku angielskim, francuskim, hiszpańskim, rosyjskim, arabskim.

8. Mogę w kontakcie z publicznym obrońcą praw używać swój język ojczysty ?

Ustawa o publicznym obrońcy praw umożliwia osobom fizycznym w kontakcie z publicznym obrońcą praw używanie swojego języka ojczystego. Koszty tłumaczenia ponosi państwo.

9. Jest możliwość wycofania wniosku podobnie jak oskarżenia?

Tak. W prawie procesowym nic temu nie zabrania. Wnioskodawca może tak zrobić aż do załatwienia sprawy przez rzecznika praw obywatelskich. Zatem postępowanie u rzecznika praw obywatelskich, ze względu na zgodny z prawem sposób załatwienia sprawy, będzie ukończone zawieszeniem wniosku.

10. Czy w postępowaniu przed rzecznikiem praw obywatelskich można mieć zastępstwo?

Tak. W interesie ochrony danych osobowych jest lepiej zrobić tak już przy składaniu wniosku, czy też pisemnie albo ustnie do protokołu. Pełnomocnictwo potwierdzone przez notariusza nie jest tutaj konieczne, na ile do rzecznika praw obywatelskich może zwrócić się każdy, kto przypuszcza, że przy postępowaniu, decydowaniu albo bezczynności organu administracji publicznej doszło do naruszenia podstawowych praw i wolności.

11. Jak szybko zostanie załatwiony mój wniosek, jeżeli zwrócę się do publicznego obrońcy praw? Ma publiczny obrońca praw określone terminy załatwiania?

Z ustawy o publicznym obrońcy praw nie wynikają dla publicznego obrońcy praw terminy na załatwienie wniosków. Wnioski załatwiane są w kolejności, w której zostały doręczone. Czas załatwienia zależy od ilości wniosków i rodzaju sprawy.

12. Jest publiczny obrońca praw zobowiązany w ciągu postępowania informować o załatwianiu wniosku? Dostanę od publicznego obrońcy praw pisemną odpowiedź?

W ciągu załatwiania wniosku, publiczny obrońca praw wnioskodawcę odrębnie nie zawiadamia. O wynikach i wnioskach załatwienia, publiczny obrońca praw wnioskodawcę powiadomi pisemnie.

13. Czy rzecznik praw obywatelskich może udzielać osobom fizycznym lub prawnym wyjaśnień ogólnie obowiązujących przepisów prawnych, ich konkretnych ustanowień?

Kompetencje rzecznika praw obywatelskich nie obejmują udzielania osobom fizycznym lub prawnym obowiązującego stanowiska prawnego lub wyjaśnień ogólnie obowiązujących przepisów prawnych.

14. Ma publiczny obrońca praw prawo inicjować zmianę przepisu prawnego?

Rzecznik praw obywatelskich nie ma prawa do inicjatywy ustawodawczej. Na podstawie ustawy o publicznym obrońcy praw, w przypadku gdy podczas załatwiania wniosku, publiczny obrońca praw stwierdzi fakty świadczące o tym, że ustawa, inny ogólnie obowiązujący przepis prawny albo zarządzenie wewnętrzne, wydane organem administracji publicznej narusza podstawowe wolności i prawa osób fizycznych i prawnych, może zwrócić się do właściwego organu z inicjatywą jego zmiany lub anulacji.

15. Mogę zwrócić się do publicznego obrońcy praw ze swoim wnioskiem, jeżeli od naruszenia moich praw podstawowych upłynęło ponad dziesięć lat? Jest publiczny obrońca praw zobowiązany przyjąć taki wniosek do załatwienia?

Na podstawie ustawy nr 564/2001 D. U. o publicznym obrońcy praw, publiczny obrońca praw może wniosek odroczyć, jeżeli od środka zaradczego albo zdarzenia, którego wniosek dotyczy, upłynął w dniu doręczenia okres dłuższy niż trzy lata.

16. Jest postępowanie przed publicznym obrońcą praw płatne?

Nie. Działalność publicznego obrońcy praw jest dla wnioskodawców nieodpłatna.

17. Można odwołać się przeciwko decyzji publicznego obrońcy praw? Na przykład do Europejskiego ombudsmana?

Publiczny obrońca praw nie ma prawomocność decydującą. Wnioskodawcę po zbadaniu wniosku tylko zawiadamia o sposobie, jakim wniosek załatwił. Publiczny obrońca praw nie ma organ zwierzchni, do którego wnioskodawca mógłby się odwołać w przypadku

niezadowolenia ze sposobu, którym publiczny obrońca praw jego wniosek załatwił. Nawet Europejski ombudsman nie jest uprawniony badać poprzednie decyzje regionalnych ombudsmatów. Jego kompetencje dotyczą wyłącznie zbadania skarg, dotyczących nieprawidłowego postępowania oraz instytucji i organów Unii Europejskiej.

18. Jest niezbędne zwrócić się do publicznego obrońcy praw przed złożeniem wniosku do Trybunału Europejskiego dla praw człowieka w Strasburgu?

Nie. Trybunał Europejski dla praw człowieka w Strasburgu nie wymaga, aby w ramach wykorzystania wewnętrzpaństwowych środków naprawczych, oskarżyciel zwrócił się również do publicznego obrońcy praw. Trybunał w swoim orzecznictwie instytucji ombudsmána, ze względu na brak prawomocności orzeczniczej, na podstawie Artykułu 13 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności nie uważa za skuteczny środek naprawczy.

19. Czy rzecznik praw obywatelskich może rozpatrywać podane zawiadomienie o przestępstwie, badane przez Policję?

Kompetencje rzecznika praw obywatelskich nie są związane z kompetencjami Policji prowadzącej śledztwo, prokuratury i sądu, z wyjątkiem organów administracji rządowej i administracji sądowej oraz dowodów zakładających dyscyplinarne przewinienie sędziego.

20. Mogę zwrócić się do rzecznika praw obywatelskich, jeśli sądzę, że sąd zbyt szybko przyciąga postępowanie?

Rozwiązywanie zbyt rychłych problemów w postępowaniu sądowym należy do kompetencji rzecznika praw obywatelskich. Jeśli wnioskodawca będzie domagał się obrony swoich praw za pośrednictwem rzecznika praw obywatelskich, musi w swoim wniosku zapisać nr sygnatury akt, pod którym jest prowadzone postępowanie sądowe, podać sąd, w którym jest prowadzona sprawa i napisać, kiedy wymieniony sąd dokonał w sprawie ostatniej czynności procesowej. Jest również potrzebne przedłożenie kopii dokumentów świadczących o jego twierdzeniu. W nawiązaniu do tej sprawy należy ostrzec, że rzecznik praw obywatelskich nie jest uprawniony do ingerowania w postępowanie i orzekanie sądów, uczestniczenia w postępowaniu sądowym, zastępowaniu uczestników w postępowaniu sądowym, ani do podawania za uczestników postępowania wniosków lub wnoszenia środków naprawczych. Takie postępowanie zakładałoby naruszenie gwarantowanej ustawą niezawisłości sądów i byłoby sprzeczne z zasadami demokratycznego państwa prawnego.

21. Czy rzecznik praw obywatelskich może kontrolować postępowanie i decyzje sądu wojewódzkiego i prokuratury wojewódzkiej?

Kompetencje rzecznika praw obywatelskich według ustanowień prawnych nie wiążą się, oprócz innych, z prokuraturą i sądami z wyjątkiem organów administracji rządowej i administracji sądowej oraz dowodów zakładających dyscyplinarne przewinienie sędziego. Rzecznik praw obywatelskich nie może ingerować w postępowanie i orzekanie prokuratury oraz sądów, ani uczestniczyć w postępowaniu sądowym, ani żadnym sposobem sprawdzać, ani ich rewidować, nie ma również do dyspozycji żadnego środka, którym mógłby przerwać, zmienić lub własnymi decyzjami zastąpić decyzje sądów lub prokuratury.

Gdzie i jak możecie uzyskać informacje o rzeczniku praw obywatelskich?

.Na **stronie internetowej** rzecznika praw obywatelskich: www.vop.gov.sk

Pod podanym adresem internetowym znajdziecie informacje o działaniu i kompetencjach rzecznika praw obywatelskich, jak też formularze złożenia wniosku, które można wypełnić i odesłać ze strony internetowej rzecznikowi praw obywatelskich i które są opublikowane również w językach mniejszości narodowych, żyjących na Słowacji, w związku z którymi były zatwierdzone przepisy Konwencji nr 588/2001 Dz. U. Europejskiej Karty regionalnych albo mniejszościowych języków, a to w języku: bułgarskim, czeskim, chorwackim, węgierskim, niemieckim, polskim, romskim, rusińskim i ukraińskim.

Oprócz wymienionych języków są tam również informacje o działaniu i kompetencjach rzecznika praw obywatelskich, dostępne też w języku **angielskim, francuskim, hiszpańskim, rosyjskim, arabskim.**

Informacje o kompetencjach rzecznika praw obywatelskich można uzyskać również w siedzibie Biura Rzecznika Praw Obywatelskich pod adresem:

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich

P. O. BOX 1, 820 04 Bratislava 24

tel. č.: 02/48287239, 02/43634906

fax: 02/48287401

e-mail: sekretariat@vop.gov.sk

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich możecie osobiście odwiedzić bez potrzeby zaanonsowania się w **Bratysławie – części miejskiej Ružinov**, na ul. Nevädzovej č. 5 w każdy dzień pracujący od godz. 8.00 do godz. 16.00. Przyjmowanie wnioskodawców odbywa się także w dni urzędowe w **regionach Słowacji**. Bliższe informacje można uzyskać pod numerem kontaktowym Biura Rzecznika Praw Obywatelskich.